

Láska je naplněním zákona

Texty na tento týden

Ex 20,1-17; Ř 6,1-3; Ř 7,7-12; Jr 31,31-34; Mt 23,23.24; Jk 2,1-9

Základní verš

„Nikomu nebudte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon.“ (Ř 13,8)

Při rozhodování o problematickém členovi řekl jeden bratr z výboru sboru kazatelů: „Nemůžeme se rozhodovat na základě soucitu.“ Nemůžeme? Kazatel přemýšlel, jaké chápání Boha a Božího zákona má asi tento člověk. Soucit určitě musí být základem našeho přístupu k lidem – zejména k těm, kteří udělali chybu. Soucit je nedílnou součástí lásky, a jak říká úvodní text, milovat bližního znamená naplnit zákon.

Pokud je láska skutečně naplněním zákona, pak bychom si měli dávat pozor, abychom nepřemýšleli bez lásky o zákonu, ani bez zákona o lásce. V Písmu patří láska a zákon k sobě. Božský Zákonomáre je láska, a proto je Boží zákon zákonem lásky. Jak čteme v knize *Perly moudrosti*, zákon „vyjadřuje Boží povahu“ (COL 305; PM 156).

Boží zákon není souborem abstraktních principů, ale komplexem příkazů a pokynů, jejichž cílem je naše dobro. Boží zákon je ve své celistvosti vyjádřením lásky samotného Boha.

Osnova lekce

V průběhu dvanácti předchozích lekcí jsme společně poznávali ze stránek Písma Boha a jeho jedinečný charakter lásky a spravedlnosti. Žel, že mnohdy i v křesťanském prostředí bývají láska (milost) a spravedlnost (zákon) vnímány jako protiklady. V závěrečné lekci se proto podíváme, proč Bible představuje tyto dva rysy jako nerozlučnou dvojici, která se jedinečně projevuje nejen u Boha, ale má být patrná i v našem životě.

- ▶ Ex 20,1-17: Desatero jako zákon lásky (neděle)
- ▶ Ř 7,7-12: Svatý, dobrý a spravedlivý zákon (pondělí)
- ▶ Jr 31,33.34: Zákon, milost a Boží charakter (úterý)
- ▶ Ř 13,8-10: Láska jako naplnění zákona (středa)
- ▶ Jk 2,1-9: Pozvání k činné lásce (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZÁKON LÁSKY

¹Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: ²„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. ³Nebudeš mít jiného boha mimo mne. ⁴Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. ⁵Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ⁶ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. (Ex 20,1–6)

Osobní studium

Boží zákon není souborem abstraktních principů. Boží zákon je vyjádřením vztahu. Velmi zřetelně je to vidět v Desateru. Již v rajske zahradě platily základní principy Desatera, principy lásky, které měly určovat vztah mezi Bohem a lidmi a mezi lidmi navzájem.

Desatero vyhlášené v Ex 20 a později zapsané na kamenné desky, dostali Izraelci v kontextu smluvního vztahu. Přikázání byla zapsána poté, co Hospodin vysvobodil lid z Egypta. Vycházejí z Boží lásky a z jeho zaslíbení daných Izraeli (viz Ex 6,7,8 a Lv 26,12). Zaměřují se na dvě oblasti – rozvoj vztahu člověka k Bohu a na budování vzájemných vztahů mezi lidmi.

Přečti si Desatero v Ex 20,1–17. Jak tento text odhaluje dva základní principy – lásku k Bohu a lásku k druhým?

První čtyři přikázání se zabývají vztahem člověka s Bohem a následujících šest přikázání určuje pravidla pro mezilidské

vztahy. Náš vztah k Bohu i k druhým lidem se musí řídit zásadami Božího zákona.

Dvě části zákona přímo odpovídají tomu, co Ježíš označil za dvě největší přikázání – „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ (Mt 22,37; porovnej s Dt 6,5) a „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt 22,39; porovnej s Lv 19,18).

První čtyři přikázání ukazují, že Boha máme milovat celou svou bytostí. Dalších šest přikázání popisuje, že lidi kolem nás máme milovat jako sami sebe. Ježíš jasně říká, že tato dvě velká přikázání lásky jsou neoddělitelně spojena se zákonem. „Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proci“ (Mt 22,40).

Celý Boží zákon je tedy založen na Boží lásce. Jeho láska a zákon jsou neoddělitelné. Často slyšíme lidi říkat: *Nepotřebujeme dodržovat zákon, stačí milovat Boha a milovat druhé.* Proč tato myšlenka není v souladu s Písmem?

Aplikace

Jak bychom Bohu nebo druhým lidem mohli projevat lásku, pokud zároveň setrváváme ve vzpouře a porušujeme některé z deseti přikázání?

ZÁKON JE SVATÝ, SPRAVEDLIVÝ A DOBRÝ

7Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: „Nepožádáš!“⁸Hřích použil tohoto přikázání jako příležitosti, aby ve mně probudil všechnu žádostivost; bez zákona je totiž hřích mrtev. ⁹Já jsem kdysi žil bez zákona, když však přišel zákon, hřích ožil, ¹⁰a já jsem zemřel. Tak se ukázalo, že právě přikázání, které mi mělo dát život, přineslo mi smrt. ¹¹Hřích použil přikázání jako příležitosti, aby mne oklamal a tak mě usmrtil. ¹²Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré. (Ř 7,7–12)

Osobní studium

Láska je základem Božího zákona. Když Bůh potvrzuje platnost zákona, potvrzuje tím svou lásku. To je také důvod, proč Ježíš zemřel za hříšníky. Nejenže tím zachoval zákon, ale může nám zároveň udělovat milost. Tak může být Bůh nejen spravedlivý, ale může i udělovat spravedlnost těm, kdo věří (Ř 3,25.26). Z Boží strany jde o úžasný projev lásky. Zároveň je třeba říci, že zákon není procesem vykoupení zrušen, naopak potvrzuje se jeho pokračující platnost.

Přečti si verše Ř 6,1–3 v kontextu úvodního textu (Ř 7,7–12). Soustřeď se přitom na verš 7,12. Co se z těchto veršů dozvídáme o platnosti zákona, dokonce i po Kristově smrti?

Zatímco někteří jsou přesvědčeni, že milost a vykoupení ruší zákon, apoštol Pavel má velmi jasno v tom, že nemáme „dále žít v hříchu, aby se rozhojnila milost“ (Ř 6,1). Ukazuje, že ti, kdo jsou vírou v Kristu, byli „pokřtěni v jeho smrt“ (Ř 6,3), a proto se mají považovat za mrtvé pro hřích a živé pro Krista.

Boží zákon není hřích, ale – mimo jiné – nám odhaluje podstatu hříchu a naši hříšnost. Právě proto: „Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré“ (Ř 7,12). Zákon nám velmi jasně ukazuje, jak moc potřebujeme spasení a vykoupení, které přicházejí jedině skrze Krista. Proto na otázku: „To tedy vírou rušíme zákon?“ Pavel jasně odpovídá: „Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme“ (Ř 3,31).

Kristus nepřišel zákon zrušit, ale splnit vše, co bylo zaslíbeno v Zákoně a v Prorocích. Proto Ježíš zdůrazňuje: „Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane“ (Mt 5,18).

Samotný Boží zákon představuje Boží svatost – jeho dokonalý charakter lásky, spravedlnosti, dobroty a pravdy (Lv 19,2; Ž 19,8.9; Ž 119,142.172). V této souvislosti je důležité, že podle Ex 31,18 sám Bůh napsal Desatero na kamenné desky. Přikázání zaznamenaná na kameni jsou svědectvím neměnného Božího charakteru a jeho morální vlády, která je založena na lásce – ústředním tématu velkého sporu.

Aplikace

Jak nám spojení mezi zákonem a láskou pomáhá lépe porozumět Ježíšovým slovům „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání“ (J 14,15)?

ZÁKON A MILOST

³³*Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po onech dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.*

³⁴*Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat.“ (Jr 31,33.34)*

Osobní studium

Ukázali jsme si už, že zákon a milost si vzájemně neodporují. Naopak, plní v díle spasení různé funkce, v souladu s Boží láskou a spravedlností. Uvažování, že mezi zákonem a milostí existuje rozpor, by rozhodně zmátlo starověké Izraelce, kteří samotný dar Božího zákona považovali za velký projev Boží milosti. Zatímco „bohové“ okolních národů byli nestálí a naprosto nepředvídatelní, takže lidé nevěděli, co „bohové“ chtějí a co by se jim líbilo, Bůh Bible velmi jasně říká svému lidu, co se mu líbí. A to, co se Hospodinu líbí, přináší nejvyšší dobro i celému jeho lidu – jednotlivě i kolektivně.

Zákon nás však nemůže zachránit před hříchem a nemá ani moc změnit lidská srdce. Kvůli naší vrozené hříšnosti potřebujeme „duchovní transplantaci srdce“.

Přečti si text Jr 31,31–34. Co se z těchto veršů dozvídáme o Božím zaslíbení, že nám dá nové srdce? Porovnej to s tím, co řekl Kristus Nikodémovi v J 3,1–21 o novém narození. Viz také Žd 8,10.

Deset přikázání sice napsal sám Bůh na kamenné desky (Ex 31,18), ale zákon měl být vepsán i do srdcí Božího lidu (Ž 37,30.31). V ideálním případě pro nás nemá být Boží zákon lásky něco cizího, ale má se stát samozřejmou součástí našeho charakteru. Pouze Bůh může „vepsat“ svůj zákon do lidských srdcí. A on se zavázal smlouvou, že to pro svůj lid opravdu udělá (viz Žd 8,10).

Dodržováním zákona se nemůžeme zachránit. „Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit“ (Ef 2,8.9). Zákon nedodržujeme proto, *abychom byli* spaseni, naopak zákon dodržujeme, *protože už jsme* spaseni. Zákon nedodržujeme proto, *aby nás Bůh miloval*, ale proto, že Bůh nás miluje a my – vedeni jeho láskou – toužíme milovat Boha i druhé lidi (viz J 14,15).

Zákon nám ukazuje náš hřích (Jk 1,22–25; Ř 3,20; Ř 7,7) a připomíná nám, že nezbytně potřebujeme Vykupitele (Ga 3,22–24). Zákon nám ukazuje, jak máme správně žít, a odhaluje nám Boží charakter lásky.

Aplikace

Na co spoléháš v souvislosti se soudem? Je tvou nadějí usilovné a věrné dodržování zákona, nebo se spoléháš na Kristovu spravedlnost, která tě přikrývá? Co tvá odpověď vypovídá o roli Božího zákona? Co zákon může udělat, a co ne?

NAPLNĚNÍM ZÁKONA JE LÁSKA

⁸Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. ⁹Vždyť přikázání „nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš“ a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ ¹⁰Láska nedělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona. (Ř 13,8-10)

Osobní studium

Nemůže se stát, že bychom dali až příliš velký důraz na vztah mezi láskou a zákonem, podle Písma totiž milovat znamená naplnit zákon.

Apoštol Pavel to říká velmi jasně: „kdo miluje druhého, naplnil zákon“ (Ř 13,8). Po vyjmenování většiny z posledních šesti přikázání Desatera Pavel prohlašuje, že všechna „jsou shrnuta“ ve výroku „Milovat budeš bližního svého jako sebe samého“ (Ř 13,9). Apoštol výslovně říká, že je „láska naplněním Zákona“ (Ř 13,10). Podobně to Pavel píše i Galatským: „Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!“ (Ga 5,14). Jaká láska však naplňuje zákon? Jak taková láska vypadá?

Přečti si texty Mt 23,23.24; Dt 5,12-15 a Iz 58,13.14. Jak tyto pasáže zobrazují vztah mezi zákonem (zejména sobotním přikázáním) a Božím zájmem o spravedlnost a vykoupení?

Už jsme si ukázali, co Ježíš považuje v Zákoně za „důležitější“. Je to „právo, milosrdenství a věrnost“ (Mt 23,23). V Písmu můžeme

vidět, že zejména přikázání o sobotě je neoddělitelně spojeno s vykoupením a spravedlností.

V Dt 5 je přikázání o sobotě založeno na Božím vysvobození Izraele z otroctví. Z toho vyplývá známá skutečnost, že sobota je nejen památkou stvoření, ale i připomínkou vysvobození z otroctví a útla-ku. A v kontextu toho, že se člověk odvrátí od vlastního potěšení a nazve svým potěšením právě sobotu a těší se ze vztahu s Hospodinem (Iz 58,13.14), je důraz kladen především na skutky lásky a spravedlnosti pro druhé. Sem patří konání dobra, nasycení hladových, nabídnutí domova bezdomovcům (viz Iz 58,3-10).

Z těchto myšlenek vyplývá důležitá pravda: Ti, kteří chtějí naplnit zákon prostřednictvím lásky, by se měli zajímat nejen o „spáchané“ hříchy, ale také o hříchy, kterých se dopustili svým „nekonáním“. Láska jako naplnění zákona zahrnuje nejen dodržování zákona ve smyslu nedělání hříchů, ale také aktivní konání dobra – skutků lásky, které prosazují spravedlnost a milosrdenství. Být věrný Bohu znamená víc než jen neporušovat literu zákona.

Aplikace

Jak můžeme ve svém každodenním životě projevit lásku a spravedlnost, nejen tím, že se vyhneme děláním zlých věcí, ale i aktivním hledáním příležitostí konat dobro a pomáhat druhým, zejména těm, kteří jsou v nouzi?

„NADE VŠE MĚJTE LÁSKU JEDNI K DRUHÝM“

⁵Poslyšte, moji milovaní bratři: Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? ⁶Vy jste však ponížili chudého. Cožpak vás bohatí neutiskují? Nevláčeji vás před soudy? ⁷Nemluví právě oni s pohrdáním o slavném jménu, které bylo nad vámi vysloveno? ⁸Jestliže tedy zachováváte královský zákon, jak je napsán v Písmu: „Milovati budeš bližního svého jako sám sebe,“ dobře činíte. ⁹Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení. (Jk 2,5–9)

Osobní studium

Je-li láska naplněním zákona, pak člověk nemůže dodržovat Boží zákon v plném smyslu jen tím, že se zdrží špatných věcí. Samotný zákon lásky (vyjádřený v plnosti Písma) nám nejen přikazuje zdržet se páchání zla, ale zákon nás zároveň pobízí ke konání skutků, které zjevují Boží lásku druhým. Nejen členům církve, ale celému světu, který tak zoufale potřebuje opravdové křesťanské svědectví.

Přečti si text Jk 2,1–9. Jaké zásadní poselství zde najdeme?

Jakub ve svém dopise důrazně odsuzuje nespravedlnost ve společnosti. Zaměřuje se především na ponižování chudých a útlak ze strany některých bohatých. Pak upozorňuje na zákon lásky k bližnímu a říká, že pokud plníme tento zákon, děláme dobře (Jk 2,8).

„Láska k druhým je pozemským projevem Boží lásky. Král slávy se stal jedním z nás právě proto, aby tuto lásku zasel do našich srdcí a spojil nás jako jednu rodinu. Pokud

žijeme podle jeho slov: ‚Abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás‘ (J 15,12) a milujeme svět, jako jej miloval on, naplňujeme jeho poslání. Jsme připraveni pro život v nebi, neboť máme nebe ve svém srdci.“ (DA 641; TV 411)

Když milujeme svět, jako Kristus miloval svět, pak jsme připraveni pro nebesa. Jde o silné vyjádření toho, co znamená být Ježíšovým následovníkem!

Ježíš nám jako svým následovníkům přikazuje, abychom se „navzájem milovali“, a to dokonce tak, jak nás miloval on“ (J 13,34). Ježíš zároveň prohlašuje: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým“ (J 13,35). Láska se tak stává ústředním prvkem křesťanství, protože Bůh je láska (1J 4,8.16), a ti, kteří tvrdí, že milují Boha, se musí milovat navzájem (porovnej s 1J 3,11; 4,20.21).

V souladu s tím apoštol Petr nabádá křesťany: „Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým; vždyť láska přikryje množství hříchů“ (1Pt 4,8; viz také Žd 10,24 a 1Te 3,12).

Aplikace

Premýšlej o tom, že máme milovat svět tak jako Kristus. Jak ti to může pomoci lépe pochopit pojem křesťanské dokonalosti a to, zda jsme připraveni pro věčný život?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 70. kapitolu „Ježíšův princip“ z knihy *Touha věků* (DA 637–641; TV 408–411).

„Lidem, kteří slouží svým bližním, poslouží nebeský Pastýř. Budou pít vodu života a budou nasyceni. Nebudou toužit po vzrušujících zábavách a změnách ve svém životě. Jejich hlavním zájmem bude záchrana lidí, kteří spějí k zahynutí. Vždy budou svému okolí prospěšní. Vykupitelova láska lidi spojuje a sjednocuje.“

Uvědomíme-li si, že jsme Božími spolupracovníky, budeme se z celé duše radovat z jeho zaslíbení a nadšeně o nich vyprávět druhým. Když Bůh povolal Mojžíše, aby sloužil nevzdělanému, neukázněnému a vzpurnému lidu, dal mu zaslíbení: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinutí.“ „Já budu s tebou!“ (Ex 33,14; 3,12). Tato slova jsou určena všem, kdo jako Kristovi zástupci pomáhají sužovaným a trpícím lidem.“ (DA 641; TV 411)

Otázky k rozhovoru

1. Přečtěte si text 1K 13,4–8. Jak celá tato kapitola objasňuje, jakými lidmi bychom měli být?
2. Co odděluje ovce od kozlů v Mt 25,31–46? Jak můžeme porozumět Ježíšovým slovům, aby nás to nepřivedlo k nesprávnému učení o spasení ze skutků?
3. Jak rozumíte slovům ze čtvrtého citátu: „Pokud žijeme podle jeho slov [...] a milujeme svět, jako jej miloval on, naplňujeme jeho poslání. Jsme připraveni pro život v nebi, neboť máme nebe ve svém srdci.“ (DA 641; TV 411) Co tato slova prozrazují o tom, jaký je Bůh a nebe? Jak můžeme ve svém životě prožívat již dnes prvky nebe a šířit Boží lásku tak, aby přinášela světlo a spravedlnost utlačovaným a potřebným?
4. Jaké praktické kroky byste měli učinit ve vašem místním sboru, aby odrážel Boží zájem o lásku a spravedlnost ve vaší místní komunitě? Co děláte dobře? Co potřebujete zlepšit a na co se více zaměřit? Jaké konkrétní kroky můžete podniknout sami nebo společně, abyste jednali podle toho, co jsme se naučili o Boží lásce a spravedlnosti?